

◆ ST. OLAV ◆

Nr. 45

Oslo, den 7. november 1935.

47. årg.

Redaktør: M g r. I r g e n s. Medarbeidere: mgr. Dr. Karl Kjelstrup, dominikanerpater A. Lutz, Sigrid Undset, Lars Eskeland

„St. Olav“ utkommer en gang ukentlig. Abonnement både for inn- og utland tegnes på alle postkontor eller direkte, skriftlig- i ekspedisjonen, Akersveien 5. Abonnementspris kr. 2,50 pr. kvartal forskuddsvis betalt. for utlandet tillegg av vedk. lands avisporto. Opsigelser må være eksp. ihende senest 14 dager før hvert kvartalskifte. Annonser må være innsendt innen søndag aften, manuskript innen fredag aften.
„St. Olav“'s telefoner: Redaksjon og ekspedisjon: 23743 Redaktøren privat 14161 Redaksjonssekretæren privat 17340 — „St. Olav“'s ekspedisjon og forlag, Akersveien 5 I, åpent torsdage fra 10—2 og 4—7. Lørdager fra 10—1. De øvrige dage fra kl. 10—4 Utbetalinger kun mandag kl. 3—4.

INNHold: Hs. høiærverdighet biskopens tale ved St. Ansgarkirkens innvielse — I Kristiansand: St. Ansgarkirken vigles — Herhjemme.

Tale ved St. Ansgarkirkens innvielse i Kristiansand - Av biskop J. Mangers. den 1. november 1935.

Og jeg hørte en røst fra tronen si: «Se Guds bolig er hos menneskene og han skal bo hos dem, og de skal være hans folk, og Gud selv vil være hos dem og være deres Gud».

Joh. Åpenbaring 21, 3.

Høitelskede i Herren!

Lovet og priset være den hellige treenige Gud for all hans nåde og miskunn. Det er først og fremst til Ham vår hyldest og vår takk går idag. Det er ham vi har å takke for at denne herlige kirke nu står ferdig som en hellig og verdig Guds bolig. Og mens våre tanker i dyp takknemlighet går til de edelmødige velgjørere som med enestående offervilje har muliggjort bygningen, til sognepresten som med stor nidkjærhet har overvåket arbeidet, til arkitekten og bygningsarbeiderne som har lagt sin sjel og sin flid i dette verk, så løftes dog våre takk-opfylte hjerter især til Ham som har gitt sin velsignelse til foretagendet så det lykkelig kunde føres tilende, til Ham av hvis faderhender alt godt kommer både i himlen og på jorden.

I de katolske kristnes bevissthet inntar gudshuset en overordentlig stor plass. For dem er det i ordets fulleste betydning Guds bolig blandt menneskene og det sted hvor de øser kraft og styrke på veien til det evige mål, det evige hjem i Guds himmelbolig.

I.

Det er en av den kristne tros læres grunnsetninger at Gud er overalt og det er Skriftens ord at Gud vil ha levende templer, at de kristne selv skal være den Hellige Ånds bolig, de templer som Gud Herren vil bo i med velbehag. Og dog er det ingen motsetning mellom dette dogme og det faktum at vi bygger Gud templer av sten eller tre her på jorden.

Nei, disse to ting forener sig i den skjønneste harmoni. Og når apostlen Paulus sier at Gud ikke bor i templer som er gjort av menneskehender, så vil han kun fremheve denne grunnsetning at Gud ikke kan innesluttet mellom en bygnings murer, men at han er overalt. Ja, den uendelige evige Gud er overalt nærværende og oppfyller alt med sin makt og sin herlighet, men han viser denne makt og denne herlighet anderledes i himlen, hvor de salige skuer ham ansikt til ansikt, enn han gjør det i helvede hvor hans rettferdighet blir åpenbar, eller på jorden som han opprettholder og gir liv.

På jorden er Gud imidlertid tilstede på en helt spesiell måte i de templer vi reiser til hans ære som hans bolig blandt menneskene. Og det gir våre kirker en særlig verdighet at den Gud, som oppfyller verdensaltet med sin herlighet, i disse kirker på en helt enestående måte viser oss sin allmakt og kjærlighet, så vi kan utrope: «Hvor finnes det er folk om det er aldri så stort som har guder som er det så nær som Herren vår Gud er oss?» (5. Mos. 4, 7).

Da kirken skal være Guds bolig blandt menneskene har de kristne gjennom alle tider bestrebt sig for å gjøre kirkene til de skjønneste bygninger, til de største kunstverker, og da de tillike skal være de kristnes åndelige hjem har de også beflittet sig på å gjøre dem så hjemlige og hyggelige de kunde. Man har ofte bebreidet den katolske kirke at den ikke er nasjonal nok, at den på grunn av sin universelle, verdensomfattende enhet kveler de nasjonale, patriotiske følelser. Intet er mindre sant. Nettop i den katolske kirke finner det nasjonale, det patriotiske sitt beste uttrykk. Kirken nærer, fremmer, foredler og helliger alle gode besrebelser, stemninger og følelser, således i første rekke den nasjonale følelse. Alltid har den forstått å vekke kjær-

lighet til den hjemlige jord, til fedrelandet. Er det ikke merkelig at de største nasjonale monumenter, de katolske kirker og katedraler, samtidig med at de åpenbarer den dype katolske symbolisme og den levende katolske tro, tillike gir et levende inntrykk av den nasjonale følelse som har besjelet deres byggmestere?

Ja, det er nettop i de katolske templer som folkeslagene verden over har reist til Guds ære at de på herligste måte har funnet uttrykk for sine patriotiske følelser og sitt nasjonale særpreg. Italias romanske kirker med sine veldige hvelvinger er til like monumenter for det romanske folk. De kongelige rike bysantinske basilikaer karakteriserer de orientalske folkeslag. De himmelstrebende gotiske katedraler, hvor åpenbarer de ikke Germanenes og Frankernes nasjonale stolthet! Og vil I finne et trofast bilde av Normenneses liv og lynne, så beundre de herlige stavkirker og de veldige værfaste stenkirker som middelalderens katolske Kirke har reist over Norges land og Norges kyst. Det er katolske templer, men det er norske byggverk, monumenter av Norges historie, av Norges kirkehistorie.

Også ved bygningen av denne kirke som idag blir vigslat, har vi bestrebt oss for å få passet den inn i byens bilde så den blir en pryd for byen samtidig med at den er en verdig bolig for himlens herre og et felleseie for alle kristne, som her vil bøie sine kne for den almektige Gud og be ham om nåde og velsignelse.

Hvori bunder den hemmelighet som fyller den katolske verden med arkitektoniske mesterverker og åpenbarer, ja foreviger katolske tanker i monumenter av sten? Hvori bunder den fortryllende makt som inspirerte våre kunstnere, som bevinget stene så de stiger op mot himlen og som beveget menneskene til å ofre sine skatter, sitt gull og sitt sølv, for å smykke de templer som er uttenkt av et fromt sinn og bygget av fromme hender? Denne hemmelighet, høitelskede i Herren, ligger ikke alene i at en kirke skal være et bedehus, men den ligger i at den menneskevordende Gud sannelig og vesentlig er tilstede i alterbrødet som opbevares i vår kirke, at han i våre kirker ved prestens hender fornyer sitt korsoffer og drar inn i de troendes sjeler for å mette dem med det livets brød som er Han selv.

Men derfor er det også kun de katolske kirker, som i ordets fulle betydning er Guds bolig, fordi de andre religionssamfund jo er blitt berøvet troen på Kristi virkelige nærvær i sakramentet, er blitt berøvet selve det hellige messeoffer under hvilket brød og vin blir forvandlet til Kristi legeme og blod slik som Kristus selv gjorde det under den siste nadver, hvor han gav sine apostler befaling til å gjøre det samme og således forkynne hans død inntil han selv kommer. Fra det øieblikk en katolsk kirke er vigslat ved biskopens hender og det hellige messeoffer feires i den, reiser Gud i sannhet sin trone i den og er der tilstede i den konsekreerte hostie dag som natt for å hjelpe, trøste og vederkvege alle som i

tillit kommer til ham. I sannhet «er det Guds bolig blandt menneskene og han skal bli hos dem og være deres Gud».

II.

Nettop fordi kirken er Guds bolig er den også de kristnes åndelige hjem, et symbol på det evige hjem i himlen. Alt i og ved kirken minner oss om vår evige bestemmelse.

Kirkens tårn som streber opad er som en finger der peker op mot himlen og forkynner at vårt sanne fedreland, vårt sanne hjem er der oppe hos Faderen, til hvem Sønnen er gått for å berede oss en bolig. Det sier oss at kirken er som en stige hvor på vi skal trede op mot himlen og hvorved Guds engler stiger ned for å overøse oss med Guds nåde og velsignelse. Ja, kirken er det sted hvor himmel og jord forener sig, hvor vi løftes op til Gud og Gud stiger ned til oss, det sted hvor vi stridende kristne her på jorden føler oss forenet i Guds lovsang med den store hvite flokk i himlen. Under gudstjenesten knytter et usynlig overnaturlig bånd alle de bedende sammen til en enhet, knytter dem alle sammen med Gud gjennom den menneskevordne Guds sønn, som ofrer sig om og om igjen til sin himmelske Fader under det hellige messeoffer.

Til Guds hus bærer de katolske kristne all sin jordiske sorg og jordiske lidelse og der lærer de å bære dem med hengivenhet i Guds vilje, lærer stadig påny å ta korset på sine skuldre og følge efter ham som har båret korset for oss og som bor i våre kirker ene og alene for å hjelpe og trøste oss. Og han forstår alle sorger som kan fylle et menneskehjerte som han forstår menneskenes bønn og tryglen. Han forstår oss når vi ber om nåde og tilgivelse, og han forstår oss når vi ber om det daglige brød. Han forstår den mor som i enkle og tillitsfulle ord ber for sine barns vel og fremtid og han forstår oss troende, når vi bønnfaller Guds hellige mor og de andre himmelske beboere om å understøtte vår bønn hos Gud.

Hver gang det hellige messeoffer feires står Golgatas kors atter reist på våre altre. Og der finnes sannelig nok av sjeler i denne jordens tåredal som er bekymret og har det tungt, sjeler som iler til Frelseren fordi de vet at ingen kan tale de ord, det evige livs ord, som han taler. Ja, der gis utallige menn og kvinner som andaktsfullt bøier sine kne og sitt hode for verdens frelser og fornyer den gripende scene fra Golgata, hvor den romerske hovedsmann slo sig for brystet og i ydmykhet bøide sitt hode for den døende Guds sønn.

Kirken står der hvor den står for alltid å minne menneskene om at over dette jordiske liv som så ofte truer med å synke ned til å bli bare optatt av verdslige ting, lyser himmelstjernen som forkynner budskapet om det evige lys og om det evige liv, om det evige rike hvis borgere vi er bestemt til å bli.

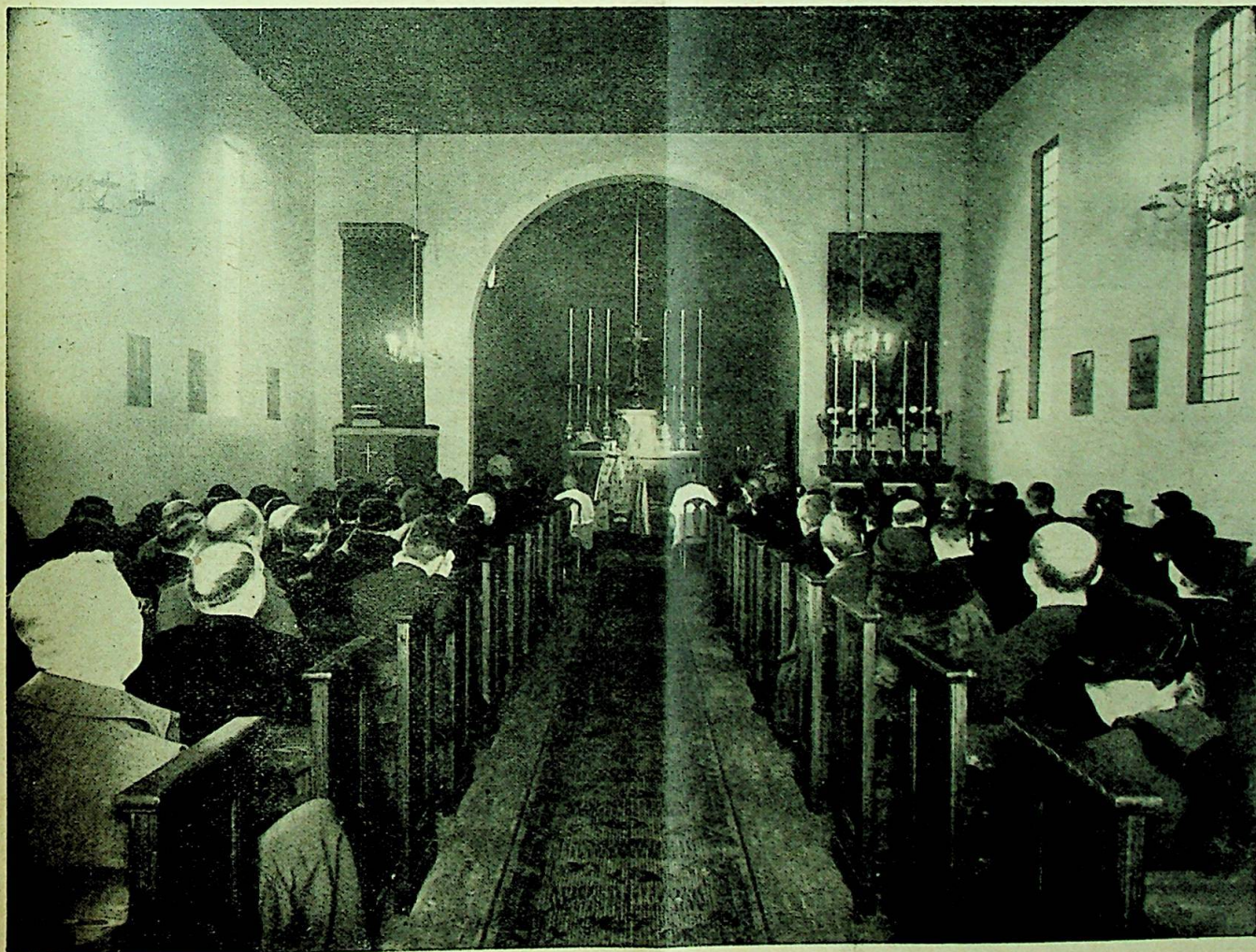
Ja, kirken står som en stadig påminnelse om at der gis et hinsidig rike som vi midt i jordellvets nød og strev skal kjempe for å tilegne oss. Å løfte blikket op til dette liv gjør oss sterke og fri. Dit skuet

alle de store og alle de små helgener, alle de kjente og alle de ukjente stridsmenn, og med nytt mot la de hånden på plogen og kjempet sig gjennom livets bølger og stormer. Og tro ikke, høitelskede i Herren, at blikket mot himlen gjør bløtaktig og grublende, nei — det gir styrke og arbeidslyst. Det gav en Stefanus mot til å stå fryktesløs for sine mordere. Det gav martyrene kraft og mot til å gå i døden for sin Mesters sak og å synge Guds lov på selve pinebenken. Og finnes der annet enn dette blikk mot himlen som kan gi styrke og troskap til å holde ut i tålmodighet under livets byrde og motgang? Ja, i kirken lærer vi å se lyst på jordelivet, der får vi en forsmak på vårt evige lykkelige liv i himlen. Derfor er kirken i sannhet vårt åndelige hjem.

Men akk, der gis så mange som ikke mere finner veien til kirken! De frastøtes av prestenes forkynnelse og lar sin kritikk få frie tøiler — og de kjeder sig i Guds hus hvor de må savne de sedvanlige sensasjoner: en sportskamps spenning, en konsert- eller teaterkvelds estetiske nytelse eller en kinoforestillings sentimentalitet.

Hvor mange gis det ikke som blott lever for dagen og beskjeftiger sig ikke med noget annet spørsmål enn dette: «Hvorledes kan jeg tjene mange penger og opnå mest mulig ære og anseelse? Hvad skal jeg klæ mig i og hvad skal jeg finne på for moro? Hvorledes skal jeg få mine barn frem i livet og hvorledes skal jeg ha det på mine gamle dager?» Visstnok kan disse spørsmål ha sin berettigelse, ja nogen av dem er endog helt påkrevet, men vi må ikke glemme spørsmålet over alle spørsmål: Hvad er det endelige mål for min livsreise? Hvor går et menneskelivs lange eller korte fart hen? Svaret på disse spørsmål gir vår religion. Der hører vi om den livets båt som fører vår sjel til hjemmets havn — der hører vi om det himmelske måltid som Gud bereder dem som i nådens bryllupsklædning trer inn i den annen verden. Der blir vi minnet om at vi en dag skal forenes med den store hvite flokk av helgener og i all evighet prise Guds barmhjertighet, efter at Gud selv har avtørret jordelivets og jordelidelsens tårer fra våre øine.

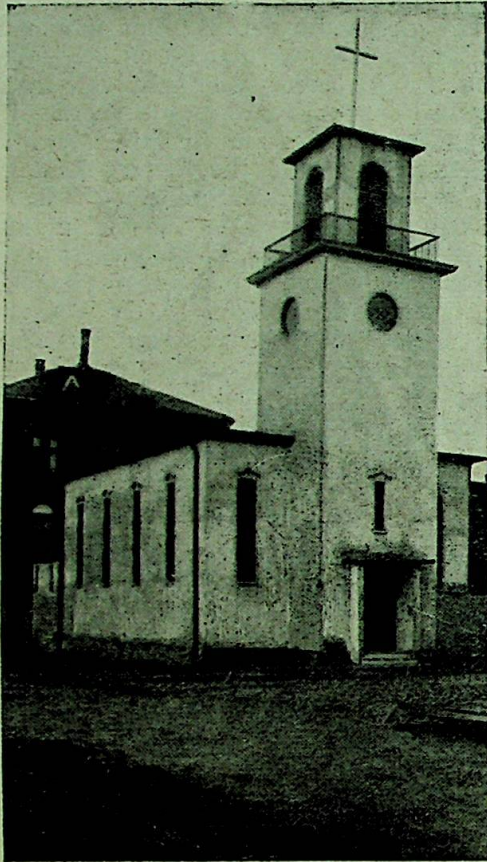
Nei, der gis intet som kan erstatte våre kir-

Interior fra den nye kirke — under kirkevigslen, mens biskopen taler.

I KRISTIANSAND.

St. Ansgarkirken vigsles.

Den nye St. Ansgars kirke.

«Introibo ad altare Dei» — jeg vil tre frem for Guds alter. Der var en tid her i landet da disse ord var hele folkets felleseie og hver stund på dagen kunde omsettes i handling. Fylte en stor glede et menneskes sinn, så ilte han til kirken — den all-

kebygningers tause manende preken, intet som kan erstatte den gudstjeneste som feires i de katolske kirker og den kraftkilde som går ut fra våre tabernakler, fra våre preke- og skriftestoler. Vel kan vi også i Guds herlige natur møte vår Gud og for et øieblikk glemme hverdagens sorger, men de søndagsstemninger vi oplever i naturen er altfor subjektive til å by menneskene noget fast og objektivt holdepunkt. Og en ting er sikkert: Gud har ikke overlatt naturens prakt — selv om den kan utløse religiøse følelser i oss — å innebære sin nåde. Nei, nåden har han knyttet til sakramentene og gudstjenesten som meddeles og feires i våre kirker: «Der er Guds bolig hos menneskene og der bor han hos dem, og de skal

tid åpne kirke — og knelte ned for Frelseren selv med takk og pris. Og var det sorgen som banket på — så gikk han med den til Guds hus og delte den med verdens kjærlige forløser. Han la den med den smertefulle rosenkrans med ydmykt sinn for Herrens mor — hun tok den op og bar den frem og styrket gikk mennesket atter til sitt jordiske hjem. Aldri var kirkene tomme — alt hvad livet bragte blev båret frem i bønn til Ham som dvelte skjult i Altrets Sakrament. Men nu er kirkene lukket i vårt land — de fleste står for stengte dører, kolde, tomme. Dog — rundt om lukkes stadig nye dører op — for oss «Guds hus og himmelens port». Det er de kirker som nu løfter arven op — den de gamle kirker måtte slippe. Arven efter St. Ansgar — den første kirkebygger her i Norden.

St. Ansgar — navnet frem for alle helgens navner, som denne Allehelgensdag var levende i sinnet hos alle vi som stevnet mot Kristiansand! Vi kom jo for å bivåne den store gledesdag da atter et Guds hus blev vigslet til å være «himmelens port» og avgi bolig for Guds Sønn på jorden. Vi vet om St. Ansgar — den første kristne misjonær i Norden — at hele hans liv var en kjede av skuffelser og fylt med meget tilsynelatende forgjeves arbeid. Vi vet at ofte former nu hans efterfølgeres liv sig på samme måte blandt oss. Men vi vet også at de har de samme gleder — og størst av alle den når atter et Guds hus blir reist og vigslet.

Vi kom i felles glede, lov og pris til Gud for denne dag — vi kom for å bevidne sognepresten, mgr. dr. Kjelstrup vår takk og vår ærbødige respekt for lange tiders strev, omtanke, skuffelser, nytt tiltak — utrettelige arbeid i den tunge jord, som engang også med Guds hjelp vil bli «hvit til høst». Vi kom fra Oslo, Porsgrunn, Arendal, Stavanger, Haugesund og Bergen, med vår biskop i spissen. Fra Danmark kom «nåbopresten»: pater Brentiga-

være hans folk, og Gud selv vil være hos dem og være deres Gud».

Høitelskede i Herren, også denne kirkebygning er fra nu av Guds bolig, en verdig Guds bolig i sin rene arkitektoniske enkelhet. Så ofte vi samles i den vil vi derfor også huske hvad vårt Guds hus er for oss: Guds båt som trygt bærer oss over livets bølger. Så vil vi med tro og kjærlighet, fromhet og gudsfrykt danne oss selv til levende templer, som den Hellige Ånd vil bo i med velbehag inntil vi blir optatt i de evige boliger. «Salige er de som bor i ditt hus, o Herre, i all evighet vil de prise dig». (Salm. 83, 5).

Amen.

Gjensidige

Norges eldste livsforsikrings-
og livrenteselskap

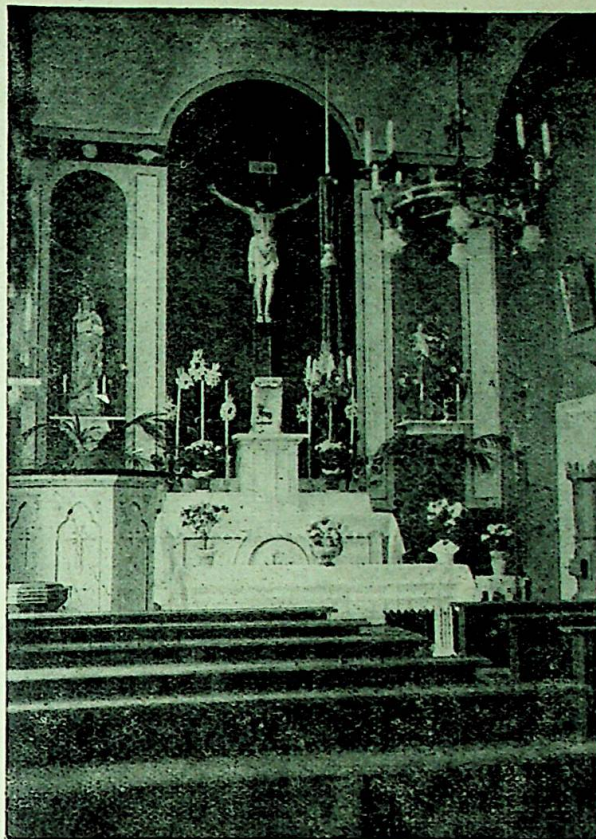
Stiftet 1847.

ni fra Aalborg. De fleste sogneprester kom med sine menigheter til selve festdagen — dog også torsdag bragte en høitidsstund da alteret blev viglet for sin høie bestemmelse.

Torsdagen.

Der hersket travelhet i og omkring kirken — men der var stille, høitidsfyllt da biskop Mangers assistert av pastor Ugen og pastor Bergwitz foretok den vakre ceremoni med alterets konsekrasjon. Da den var slutt tok travelheten atter fatt — og med arkitekt Tallaksen som cicerone beså vi kirkens interiør i alle sine detaljer.

Først et par tall — de er alltid kjedelige, så det er like så godt å få dem overstått med engang: Kirkerummet er 6 m. høit, skibet 14 m. x 9,06 m., hele kirkens lengde 20,36 m., koret 6 x 5 m., vinnfanget 3 x 2 m. Tårnet er 16,5 m. høit og koret av nikkel som kroner det 4 m. høit. Over inngangsdøren er pulpituret til orgel og sangere — derunder døpefont og skriftestol. Det første inntrykk av kirken er som det sig hør og bør i en katolsk kirke: det imponerende høialter med Tabernaklet, som hever sig frem mot en strålende kobaltblå bakgrunn som lar hver enkelt detalj komme til sin rett. Materialet er et rikt spillende og gyllenbrunt marmor — de seks mektige malmstaker om hvis dimensjoner man får en idé når man hører at de bærer lys av størrelse som vanlige påskelys — det herlige Tabernakel med broncedører — alt hvilende på tre sorte marmortrin hvis bæreflate er tavlet i sort og hvitt. Fra høire side faller lyset inn av en rosett oppe i muren — kirkens lysforhold er forøvrig et kapittel for sig selv: de høie smale, blanke vinduer er utstyrt med perlemorsruter, som imot syd changerer grønt-blått, imot nord rødt-gult, idet lyset sydfra må dempes og lyset nordfra forhøies i sin virkning. På begge sider av koret har vi sakristiene — det ene for

Det gamle kapell.

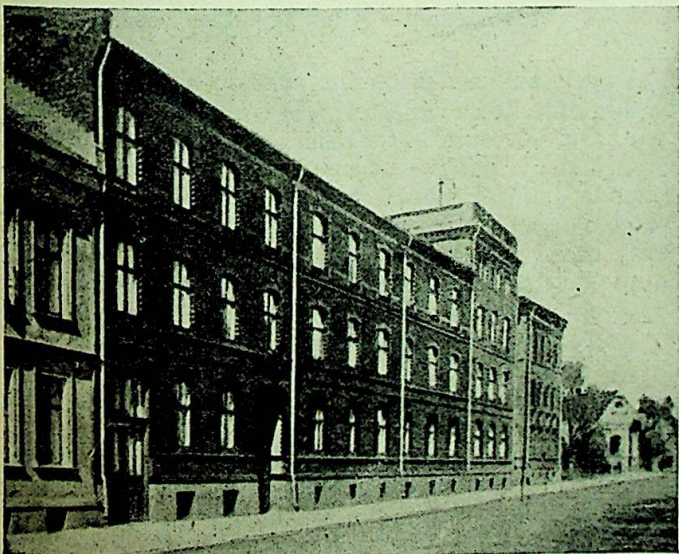
presten, det annet opbevaringsrum for det liturgiske utstyr, hvoriblandt en herlig alterduk og kommunionduk der likesom det øvrige utstyr er resultatet av de flittige søsterhender. Bak prekestolen som er i masonitt med et gyllent kors på forsiden og hvortil opgangen er i det ene sakristi, henger et forheng også brodert av søstrene.

Det neste som fanger blikket er sidealteret hvorover henger biskopens gave til kirken: det store herlige maleri som det lykkedes kammerherre Paus å erverve sig da en gammel kirke i Rom skulde nedlegges og som han skjenket til biskop Mangers. Det er ca. 300 år gammelt og forestiller himmeldronningen omgitt av engler og helgener hvorav man tydelig gjenkjenner St. Augustin, St. Hieronimus med biblen som han jo oversatte og St. Rochus med sin pilgrimsstav. Selve kirkens veggfarve er en lys eplegrønn — alt treverk er brunt, likeså det i felter inndelte tak.

Men der arbeides på spreng og vi har en levende følelse av å være tilovers. Det er like så godt å forsvinne og benytte denne eftermiddag til et besøk på det stedlige

ST. JOSEPHS HOSPITAL.

Vel hersker også der travelhet — foruten det daglige intense arbeid, skal ca. 250 mennesker bespises imorgen — men moder Laurentia stiller elskverdigg sin assistentinne til disposisjon. Før vi be-

St. Josephs hospital i Kristiansand.

Fra prosesjonen: Biskopen med pastorene Riesterer og Recktenwald.

gytter vår rundgang spør vi som vanlig etter de historiske data — og med et smil overrekkes jeg følgende lille dokument som sparer en mengde tid og eventuelle misforståelser. Det lyder:

«St. Josephs-søstrene begynte sin virksomhet i Kristiansand høsten 1891. Sommeren 1892 blev byen hjemsoekt av en stor brand som la halve byen i aske og søstrene reiste tilbake til Oslo. Etter en tid blev der kjøpt en tomt og bygget et lite hospital på 20 senger, dette blev tatt i bruk vinteren 1894—95. Efer 5 år blev det utvidet til det dobbelte. I 1912 fant næste utvidelse sted med 20 senger. Et nabohus blev erhvervet i 1923 og innredet til kapell og søsterbolig. I 1925 blev hospitalet modernisert, man la inn en personheis, sanitære anlegg o. s. v. I 1930 blev opført en 4-etasjes bygning som gir plass til 40 senger. To år senere blev installert et røntgenapparat og bygget et moderne vaskeri og strykeri. Praktiserende læger ved hospitalet er: Overlæge Andersen med to assistentlæger, stadsfysikus Langfeldt, samt en del specialister, to øienlæger, en for øre- og nese- og halssykdommer, for sukkersyke og en røntgenlæge».

Og så begir vi oss på befarung av det store kompleks. Vi begynner i kjelleren hvor vi beundrer det elektrisk drevne varmeanlegg — like så skin-

nende hvitt som søsters drakt og fjernt fra alle tanker om kull og koks og svarthet. I skammekroken i rummet ved siden av er ganske visst plassert en slik svart kamerat, som skal danne reserven om elektrisiteten skulde klikke, hvilket ikke er hendt ennda. I det store kjøkken hersker rolig planmessig travlhet: i morgen skal ca. 250 mennesker bespises hvoriblandt de ca. 100 tilreisende. Søster fører meg gjennom den overdekkede forbindelse over i den store tip-top moderne vaskeribygning, hvis rullestue p. t. er omdannet til festlokale. I etasjen over dette anlegg er en avdeling av søsterhjemmet — på taket tørkeplass med heis til vasken — om vinteren tørkes i store varmeskap. Søstrenes lille haveanlegg med en Lourdes-grotte ligger imellem denne bygning og selve hospitalet — og vi vender nu tilbake til dette og gjenoptar vår runde, idet vi beundrer de to operasjonsrum, steriliseringsrummet, laboratoriet, apoteket, en imponerende røntgenavdeling og ikke minst: store, lyse og vennlige sykeværelser — de fleste med plass for tre senger og alle gjort så hjemlige og hyggelige som det kan fornes med de stränge hygieniske fordringer til et moderne hospital.

Men meget lenge tør vi ikke legge beslag på hospitalets tid — gjestene begynner å innfinne sig.

Disse gjester som kommer torsdag aften og fredag morgen, er foruten hs. høiarv. biskopen, pastor Riesterer og pastor Recktenwald, pastor Ugen, sogneprestene van der Burg, van der Vlugt, van Eekeren og pastor Bergwitz, som fungerte som ceremonimester. Fra Arendal, Porsgrunn og Stavanger kommer trossfeller i rutebiler og privatbiler — fra Oslo O. K. Y. — som har reist hele natten. Og endelig har nabopresten i syd fulgt sin kollegas hjertelige innbydelse: pater Brentigani fra Aalborg har trosset en forferdelig storm og er kommet — vi skal senere få høre hans skønne og gripende motivering.

Fredag — Allehelgensdag.

Dagen innledes med at biskopen leste messen i den gamle kirke og etterpå hadde søstrene frokost parat for alle som ønsket det. Så klang for første gang den nye klokke utover byen — varmt og fulltonende kaldte den til fest. Etterhvert samledes alle trossfeller og en rekke av de innbudte autoriteter i haven — og presis kl. 10½ tråtte biskopen ut av det gamle kapell i fult biskoppelig skrud. I forveien bar ministranter fra O. Y. K. krusifikset og fakler — alle prestene fulgte i sine hvite kor-drakter. Umiddelbart etter gikk Porsgrunnsmenighets sangkor som sammen med Kristiansands eget kor velvillig assisterte under organist Ingvald Nilssens ledelse ved å utføre under selve den hellige handling «Missa secunda» av Fr. Arnfelser i 3-stemmig originalutsettelse. Den nye kirke var festlig prydet utvendig med guirlander, kranser og små bannerer i de pavelige farver. Selve prestegården var forbundet med den med høie master, omvun-

nen med grønt og bærende store norske flagg. Så blev porten til gaten slått op, hvor mange tilskuere hadde forsamlet sig — og i prosesjon gikk man rundt kirken, mens hs. høiærverdighet bestenkte murene med vievann. Derpå banket biskopen med sin hyrdestav på kirkens portal — denne fløi op og mens organist Nilssen lot orglets toner bruse, fyltes kirkerummet med katolikker og de innbudte autoriteter. Derpå vigslet biskopen kirkens murer innvendig, sang vigselhønnen og tok plass i koret.

I kirken hersket mønsterverdig ro, idet O. K. Y.'s øvede ordensvern på sin vanlige bestemte, men dog elskverdige måte hjalp alle til rette. Mens de forrettende prester, sogneprest dr. Kjelstrup, assistert av menighetens tidligere sjelesørgere Riestere og Recktenwald iførte sig messeskrudet, avsang man først «På sannhets fjell en kirke står» og dernæst «Du som allverdens Frelser er», hvorpå den hellige handling tok sin begynnelse og biskopen etter evangeliet gikk frem i kordøren og holdt den tale som er gjengitt annet steds i dette nummer av «St. Olav». Med avsyngelsen av «Store Gud, vi lover Dig» — avsluttedes den majestetiske og gripende høitidelighet.

Langsamt tømtes kirken — det var som om man hadde vanskelig for å løsrive sig fra dette herlige sted. Etterpå var der en mottagelse for autoriteter, arkitekt, kirkens velgjørere m. m.

Biskopen ønsket med få hjertelige ord velkommen. Han uttalte håpet om at kirken vilde bli det den var tenkt, et verdig samlingssted for menigheten og en pyrd for byen. En særlig takk rettet han til arkitekt Tallaksen for hans store verk, et verk han var gått til utførelsen av ved å legge hele sin sjel i arbeidet.

Da byens ordfører grunnet bortreise ikke var tilstede, tolket viseordføreren, skoleinspektør Svendsen i hjertelige ord byens glede over å eie et slikt vakkert gudshus. Han rettet en varm takk både til biskopen og til sognepresten. Mgr. Kjelstrup takket på menighetens vegne byens autoriteter, kirkens utførende arkitekt og samtlige medvirkende ved kirkens opførelse. Han understreket enn ytterligere biskopens hedrende ord om arkitekten, hvis verk lenge vil leve og vidne om sin skaper.

Arkitekten takket hjertelig for den ros han var blitt tildel. Han vilde dog medta i denne heder sine medarbeidere, de forskjellige håndverkere og arbeidere, uten hvis villige og interesserte medarbeiderskap han ikke hadde vært istand til å bringe verket til en så heldig avslutning. Også byskriveren, hr. Wollnick, og som avslutning byfogden hr. Norem, rettet hjertelige ord til menigheten, representert ved biskop og sogneprest. Hr. Norem konkluderte sin tale med en hjertelig takk i alle de tilstedeværendes navn for den høitidsstund som var blitt dem beredt.

Festmiddagen.

Det faller vanskelig å få uttrykt den stemning av takknemlighet som bølget mot St. Josephssøstrene da alle var kommet til bords i det ualmindelig

festlig smykkede lokale. Vi var over 100 tilstedede, men intet var spart av omtanke og arbeid for at alle skulde føle sig som nettop den enkelte, for hvem alt var gjort. Denne det ideelle vertskaps kriterium gjorde de neste to timer til en — biskopen formet det rette uttrykk: familiefest. En katolsk fest i ordets rette forstand.

Hs. høiær v. biskopen hadde mgr. dr. Kjelstrup ved sin høire side og pater Brentigani på sin venstre. Talenes rekke begynte ved desserten, idet biskopen tolket sin glede over denne festdag. Derpå opleste mgr. Kjelstrup de innløpne telegrafiske hilsener: fra søstrene i Høugesund — N. K. K. F. — mgr. Irgens — pastor de Geus — familien Berg i Belgien, som så enestående offervillige har formidlet alter m. m. St. Olavsforbundet — St. Josephssøstrenes moderhus i Chambéry — kammerherreinne Dahll — pastor dr. Gorissen — O. K. Y.'s fraværende medlemmer — fransiskanerne i Oslo — St. Josephsmenigheten i Høugesund — samt en del brever bl. a. fra dominikanerne ved pater Lutz som beklaget at pater Béchaux's fravær umuliggjorde at dominikanerne kunde bli representert ved denne enestående høitidelighet. Etterpå takket sognepresten, særlig sin nabo mot syd, pater Brentigani for det store offer han på så mange måter hadde bragt ved å komme på denne ugjestmilde årstid. Ennvidere takket han, idet han nevnte hver enkelt med navn — alle som ved sitt nærvær bidrog til dagens festpreg.

Hvorpå pater Brentigani reiste sig og holdt en helt igjennem beåndet tale. Efter at han i spøkefulle ordelag hadde karakterisert de to nabosogns «grenseforhold» pointerte han hvorfor han umulig hadde kunnet si nei til innbydelsen: fordi det var en St. Ansgarkirke og fordi St. Ansgar jo i særlig grad er den danske skytshelgen og det derfor burde være en representant for Danmark tilstede. Selv om det store frafall var skjedd senere, så hvilte dog stadig St. Ansgars ånd over begge land — hvad denne kirke var det siste utslag av.

Biskopen banker med hyrdestaven på kirkedøren.

Sin lykkønskning adresserte pateren til biskopen og mgr. Kjelstrup.

O. K. Y.'s formann, Wilfred Fiala, holdt derpå en tale som såvel fra formens som fra innholdets side var helt fremragende. Han takket «vår egne norske ungdoms prest» for all hans interesse for de katolske ynglinger — tolket O. K. Y.'s glede ved å kunne være tilstede idag og overrakte en praktfull bukett røde nelliker. To smågutter Garson underholdt med fiolinspill og spanske sanger.

Biskopen takket derpå frk. Kneip — hun som ved sin storslagne offervillighet hadde muliggjort kirkens bygning — dernæst St. Josephssøstrene som ved å innby alle som gjester hadde vist en storslagen misjonsånd — og endelig mgr. Kjelstrup hvis innsats av arbeid og offersinn hadde dimensjoner som likesom hadde dannet fundamentet for hele kirkehuset.

Efterat sogneprest Recktenwald og pastor Riesterer hadde sagt noen ord avsluttedes det minnerike samvær.

Aftenandakten.

Hadde kirken vært fyllt om formiddagen, så fantes der ikke en kvadratcentimeter ledig plass under Pontifikalandakten som forettedes av biskopen med assistanse av mgr. Kjelstrup, pater Brentigano og pastor Ugen. For første gang besteg mgr. Kjelstrup sin nye prekestol og hans tale formet sig som en begeistret og høistemt hyldest til den katolske gudstjeneste, idet han varmt og inntrengende klarla for de tilstedeværende anderledes-troende, hvad de hadde mistet da deres gudshus blev forsamlingslokale istedetfor Guds virkelige og sanne bolig — dens andre prydgjenstand istedetfor offerbord — og dens prester predikanter istedetfor offerprester samt da kirkehusene blev stengt for menigmanns daglige bønn og betraktninger. Idet mgr. Kjelstrup gjennemgikk den katolske liturgis ophøiede egenskaper åpenbarte han Moderkirkens hele herlighet — og den lydløse stillhet viste at tilhørerne grepet lyttet til hans tale. Og der gikk som det sus gjennom skaren da han sluttet:

«— hav takk da, Frelser at du kom —
og reiste denne helligdom —
og tendte her din lampe».

Man avsang dernæst «vi elsker vår Kirke» — og efter at biskopen hadde lyst den sakramentale velsignelse lød «Gud signe vårt dyre fedreland» fra alles munn.

E. D. V.

Ovenstående referat er blitt komplettert med følgende meddelelse:

Fredag aften var O. K. Y.'s medlemmer og mange av de øvrige tilreisende igjen søstrenes gjester. Under denne festlige, intimere sammenkomst oples hr. Ivar Ruyter Lars Eskelands hylningsdikt til monsignore Kjelstrup og efterpå rettet hr. Ruyter en hjertelig takk til St. Josephs-søstrene for deres storslagne gjestfrihet.

Allehelgenssøndag var det atter høitid i St. Ansgars kirke. Mens mgr. Kjelstrup forrettet 8-messen og pastor Riesterer fungerte som organist og la for dagen sine store evner, også på dette område, blev det sunget norske salmer av O. K. Y.'s sangkor. Alle foreningens tilstedeværende medlemmer deltok i messens felleskommunion. Efter fellesfrokosten på hospitalet samledes man igjen i kirken, hvor pastor Bergwitz sang høimessen og holdt en vakker og manende preken. Den gregorianske messe som blev sunget av O. K. Y.'s sangkor sammen med søstrene, lød særlig majestetisk og gripende i det vakre Guds-hus.

Under middagen på hospitalet rettet O. K. Y.'s formann, Wilfred Fiala, en varm takk til mgr. Kjelstrup og søstrene for den uforglemmelige mottagelse foreningen hadde fått i Kristiansand. Så kom avskjedens stund. Idet man tok plass i busen som skulde bringe Oslo-deltagerne tilbake til sitt hjemsted, blev salmen: «Gud signe vårt dyre fedreland» sunget, mens de omkringstående blottet sine hoder, og idet det siste vers blev sunget satte bilen sig i bevegelse.

Herhjemme.

Til alle katolske gifte damer i Oslo og omegn!

Opmerksomheten henledes på annoncen om retrett for gifte damer. St. Elisabethkongregasjonen vil gjerne be alle gifte damer benytte denne anledning og overvære foredragene. Vår preces, mgr. Irgens, har påtatt sig å lede retretten, og mgr.'s greie og levende foredrag på de regulære møter vekker alltid deltagerens mest levende interesse. — Retretten avsluttes med felleskommunion i St. Olavs kirke søndag 17. novbr. og som sedvanlig avholdes patronatsfesten den 19. novbr. i festsalen, hvortil også alle gifte katolske damer er velkomne. Der er sikkert mange damer i våre menigheter som kunde være medlemmer av kongregasjonen, og om man ikke trenger den selskapelige hygge, er de åndelige goder kongregasjonen gir langt viktigere. Derfor innbyr styret alle som kan delta, til retretten og patronatsfesten.

Ragnhild Nylund, prefekt.

OSLO. — St. Olavsforeningens basar åpnedes søndag 3. november — for fullt hus. Sogneprest, mgr. Irgens ønsket velkommen og forklarte de fremmøtte med klare og utvetydige ord hvilket formål basaren hadde og ikke minst hvad det nu gjaldt å gjøre! Resultatet av den første aften tyder på at man forstod ham ganske godt. Underholdningen blev besørget ved trangvikkorpssets musikalske prestasjoner med frk. H. Mjelve som «dirigent», en morsom sketch og først og fremst av fru Lilly Schneider, som utmerket akkompagnert av frk. Bergljot Kjelstrup vakte stor begeistring ved sin vakre sang. — Basaren som er åpen hver aften i denne uke og avsluttes med en selskapeleg sammenkomst søndag 10. novbr., byr på særdeles mange vakre gevinster.

Referent.

STABEK. — Av hensyn til St. Elisabethkongregasjonens retrett er den planlagte foredragsaften i vår lokale St. Olavsforening utsatt en uke. Det blir således torsdag 21. november at vi får den glede å høre fru Anna Bonnevis interessante foredrag: «Orientering om første hjelp ved sykdom og ulykke».

Sogneprest G. de Paepe.

Redaktør: Mgr. Irgens.

K. Grønll's Bok- & Akcidenstrykkeri, Telefon 10 877, Oslo.